

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет природничо-географічний

Кафедра географії та геоекології

Географія світового господарства

(3 курс, 5 семестр)

СИЛАБУС

2021– 2022 навчальний рік

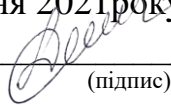
Силабус це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з кожного предмета, що оновлюється на початок кожного навчального року.

Силабус розробляється відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця відповідного рівня та згідно навчального і робочого навчального планів, з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

Силабус розглянутий на засіданні кафедри географії та геоекології.

Протокол від «31» серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Семенюк Л.Л.)

(ініціали та прізвище)

Розробник: кандидат географічних наук, старший викладач Зарубіна А.В.

ПШБ

Ел. адреса: agv22@ukr.net

Інша контактна інформація: Antonina Zarubina (профіль на Facebook),

0504570262 (Viber)

2. Опис навчальної дисципліни

Назва дисципліни:	Регіональна економічна і соціальна географія
Спеціальність:	014 Середня освіта (Географія)
Освітньо-професійна програма:	Середня освіта (Географія), Середня освіта (Географія та Мова і література (англійська))
Рівень вищої освіти:	бакалавр
Форма навчання:	денна
Курс:	III
Семестр:	6

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Тип дисципліни	Нормативна
Кількість кредитів –	3,5
Блоків (модулів) –	2
Загальна кількість годин –	105
Тижневих годин для денної форми навчання:	2
Лекції	30 год.
Практичні, семінарські	22 год.
Лабораторні	год.
Самостійна робота	53
Вид підсумкового контролю:	Екзамен
Зв'язок з іншими дисциплінами.	Основи суспільної географії, основи техніко-економічні основи виробництва.

3-4. Мета та завдання навчальної дисципліни

сформувати цілісний просторово-часовий погляд у студентів на сучасні соціально-економічні та політичні процеси в різних країнах і регіонах світу, набуття чітких знань та навичок у складанні їх комплексної соціо-економіко-географічної характеристики.

Завдання курсу “Регіональна економічна і соціальна географія”:

- характеристика динаміки, тенденцій, закономірностей та перспектив розвитку соціальних, економічних та політичних процесів у регіонах світу;
- вміння давати комплексну суспільно-географічну характеристику зарубіжних країн світу за регіонально-континентальним принципом, зокрема, аналізувати природно-ресурсний потенціал, населення, галузеву та територіальну структуру господарства, зовнішньоекономічні зв'язки зарубіжних країн;
- характеристика особливостей розміщення продуктивних сил у межах окремих регіонів, умов та особливостей їх розвитку;
- визначення особливостей просторової організації суспільства країн світу;
- аналіз особливостей транспортної мережі країн світу;
- вміння давати комплексні суспільно-географічні порівняння різних країн та регіонів світу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані наступні *компетентності*:

ЗК4 – здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями, набувати соціальні навички (soft skills), спеціалізовані концептуальні знання в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, усвідомлення можливості навчання впродовж життя;

ФК1 – здатність демонструвати знання теоретико-методологічних основ та історії розвитку географічної науки, використовувати поняттєво-термінологічний апарат, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному);

ФК3 – здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі, опрацьовувати різні джерела географічної інформації, ефективно та вільно передавати географічні ідеї, принципи та теорії письмовими, усними та візуальними засобами, в тому числі за допомогою інформаційних технологій;

ФК7 – здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, населення, культури та релігій, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах.

Програмні результати навчання:

ПРН1 – знає та розуміє теоретико-методологічні основи та історію розвитку географічної та історичної науки, зокрема, понятійно-термінологічний апарат, концепції, парадигми, теорії географії та історії й наукову періодизацію історичних процесів;

ПРН2 – описує основні механізми функціонування природних комплексів, суть територіальної організації суспільства, окремих їх компонентів, класифікує зв'язки і залежності між компонентами, знає причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них;

ПРН6 – знає та розуміє закономірності територіальної організації суспільного виробництва, населення, культури та релігій, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах;

ПРН11 – застосовує базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії та історії, їхні теоретичні й емпіричні досягнення; орієнтується у світовому й національному географічному та історичному освітньо-науковому просторі; опрацьовує різні джерела інформації; вільно передає географічні та історичні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами, в тому числі за допомогою інформаційних технологій;

ПРН12 – географічно мислить, критично сприймає інформацію; пояснює основні фізико-географічні та суспільно-географічні процеси, що відбуваються у географічному просторі на різних просторових та часових рівнях його організації; встановлює географічні закономірності та причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства;

ПРН13 – встановлює закономірності територіальної організації суспільного виробництва та населення, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах; пояснює та аналізує суспільні явища, процеси й тенденції у державі та світі, концепцію сталого розвитку людства.

5. Зміст дисципліни.

Розділ 1. Світове господарство як глобальна соціально-економічна система

Тема 1. *Світове господарство та його структура.*

Поняття світового господарства. Структура світового господарства. Закони, закономірності і принципи розвитку та розміщення світового господарства. Стадії економічного розвитку. Міжнародний географічний поділ праці.

Тема 2. *Розвиток світового господарства в умовах глобалізації.*

Сутність глобалізації. Рівні глобалізації. Фактори розміщення господарства в умовах глобалізації. Транснаціональні корпорації. Розвиток міжнародних економічних відносин. Регіональні інтеграційні утворення.

Тема 3. *Типологія країн за рівнем соціально-економічного розвитку.*

Основні методологічні підходи до визначення типів країн за рівнем розвитку. Розвинуті країни: найрозвинутіші країни; високорозвинені країни; середньорозвинені країни. Країни, що розвиваються: з високим і середнім доходом; з доходом нижче середнього; з низьким доходом; з дуже низьким доходом; найменш розвинені.

Розділ 2. Структура світового господарства. Первинний сектор світової економіки

ТЕМА 1. *Секторальна структура світового господарства.* Сучасні тенденції розвитку. Багаторівневість світового господарства, його просторова структура за концепцією «Центр – периферія». Типи економічних систем.

Тема 2. *Сільське господарство світу.*

Сільськогосподарське виробництво в системі світового господарства. Роль природних чинників (земельних та агрокліматичних ресурсів) у розвитку й розміщенні аграрного виробництва. Землезабезпеченість. Структура світового сільськогосподарського виробництва. Форми сільськогосподарського використання земель. Географія рослинництва світу. Географія тваринництва світу. Зональність світового сільськогосподарства.

ТЕМА 3. *Лісове господарство. Основні лісові пояси світу. Лісовабезпеченість.*

ТЕМА 4. *Добувна промисловість. Класифікація мінеральних ресурсів за використанням. Показники ресурсозабезпеченості країн мінеральними ресурсами. Видобування вугілля, нафти і природного газу. Основні закономірності розміщення родовищ вугілля, нафти, природного газу. Найбільші в світі басейни й країни за видобутком кам'яного вугілля, нафти й природного газу. Основні закономірності розміщення родовищ металічних руд. Країни з найбільшими обсягами видобування залізних, марганцевих руд, руд кольорових, рідкісноземельних і благородних металів.*

Розділ III. *Вторинний сектор економіки*

Тема 1. Виробництво та постачання електроенергії

Значення електроенергетики. Типи електростанцій, основні чинники їх розміщення. Електроенергетика світу. Найбільші країни-виробники та країни-споживачі електроенергії в світі. Відмінності в структурі виробництва електроенергії на електростанціях різних типів у країнах світу.

Тема 2. Металургійне виробництво

Значення металургійного виробництва в господарстві. Металургійне виробництво світу. Найбільші країни-виробники та країни-споживачі чорних металів. Сучасні тенденції розміщення виробництв чавуну, сталі, прокату. Найбільші країни- виробники та країни-споживачі кольорових металів у світі.

Тема 3. Хімічне виробництво. Виробництво деревини, паперу.

Значення та особливості технологій хімічного виробництва. Чинники розміщення основних виробництв хімічних речовин і хімічної продукції, фармацевтичної продукції, гумових і пластмасових виробів. Основні центри виробництва хімічної продукції та чинники їх формування. Найбільші країни- виробники мінеральних добрив, полімерів, ліків. Виробництво деревини й паперу: значення, особливості технологій та чинники розміщення підприємств. Виробництво деревини й паперу в Україні. Найбільші в світі країни- виробники деревини та паперу.

Тема 4. Машинобудування світу.

Роль машинобудування в сучасному світі. Різноманітність підприємств та чинники їх розміщення. Спеціалізація та кооперування у машинобудуванні. Взаємозв'язок між рівнем економічного розвитку регіону, країни і рівнем розвитку машинобудування. Найбільші країни-виробники літаків, легкових автомобілів, морських суден, верстатів, комп'ютерів, робототехніки.

Тема 5. Легка промисловість світу

Особливості виробничого процесу та чинники розміщення підприємств, що виробляють тканини різних видів, одяг, шкіряно-взуттєву продукцію. Найбільші на світовому ринку країни- виробники та країни-експортери.

Тема 6. Харчова промисловість світу.

Чинники розміщення підприємств, що виробляють харчові продукти. Виробництво продуктів харчування в світі: сучасні тенденції, вплив глобалізації та національних традицій, взаємозв'язок з агробізнесом. Традиційні виробництва харчових продуктів окремих країн світу.

Розділ IV. Третинний сектор економіки

Тема 1. Транспорт

Транспорт, його роль у національній економіці та формуванні світового господарства. Види транспорту, їхні переваги й недоліки. Транспорт світу. Країни, що вирізняються високим рівнем розвитку мережі залізниць й автомобільних шляхів. Найбільші морські порти, їхній вплив на розміщення промисловості. Найбільші судноплавні річки світу. Найбільші аеропорти світу. Міжнародні транспортні коридори.

Тема 2. Торгівля

Торгівля як вид послуг. Форми торгівлі. Показники зовнішньої торгівлі. Світовий ринок товарів і послуг. Основні напрями зовнішньоторговельних зв'язків. Світова організація торгівлі. Регіональні зони вільної торгівлі (NAFTA, ASEAN та ін.)

Тема 3. Туризм. Наукова діяльність. Освіта. Охорона здоров'я

Туризм як складник національної економіки, його види. Чинники розвитку туризму. Роль науки й освіти в суспільстві. Особливості наукової й освітньої діяльності як видів економічної діяльності. Форми просторової організації наукових досліджень та освіти: технополіси, технопарки. Найвідоміші центри охорони здоров'я.

Тема 4. Фінансові послуги. Комп'ютерне програмування

Фінансові послуги. Світові центри банківсько-фінансової діяльності. Вплив глобалізації на розміщення фінансових установ. Країни- офшори. Аутсорсинг, його переваги й недоліки. Аутсорсинг інформаційних технологій (ІТ- аутсорсинг). Комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність. Країни-лідери на світовому ринку комп'ютерного програмування.

6.Рекомендована література

Базова

1. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / За ред. Я.Б. Олійника, І.Г. Смирнова. — К.: Знання, 2011. — 640 с.
2. Голиков А.П., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Вступ до економічної і соціальної географії. — К., Либідь, 1997.-345 с.
3. Іщук С.І. Розміщення продуктивних сил і територіальна організація виробництва. — К.: Паливода, 2002. — 450 с.
4. Мироненко Н.С. Введение в географию мирового хозяйства. — М.: Аспект Пресс, 2006. — 239 с.
5. Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії: - Львів., ЛНУ ім. І. Франка, 2003 — 126 с.
6. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики. Навчальний посібник / О. Г. Топчієв. — Одеса: Астропринт, 2005. - 632 с.
7. Заячук М.Д., Чубрей О.С. Економічна та соціальна географія світу: навч. посібник. — Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2009. — 200 с.

Інформаційні ресурси

1. Основні огляди і доповіді ООН в економічній і соціальній сферах: <http://www.un.org/russian/esa/surveus.htm>
2. Проект «Всемирная география»: <http://worldgeo.ru/>
3. Організація об'єднаних націй: <http://www.un.org>
4. World Urbanization Prospects: <http://esa.un.org/unpd/wup/>
5. Міжнародна організація праці (МОП): <http://www.ilo.org>
6. Міжнародна організація з міграції (МОМ): <http://www.iom.org>
7. Всесвітня організація з охорони здоров'я: <http://www.who.org>
8. Світовий банк: <http://www.worldbank.org>
9. Світова книга фактів ЦРУ США: <http://www.cia.gov/librari/publications/the-world-factbook/>
10. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН: <http://www.fao.org>
11. Конференція ООН з торгівлі і розвитку: <http://www.unctad.org>
12. Общественная география современного мира: <http://files.schoolcollektion.edu.ru/dlrstore/00000c51-1000-4ddd-517d-3600483aebf5/index.htm>

7. Політика виставлення балів.

Всього передбачено 6 практичних занять. Протягом навчального семестру студенти отримують за кожне заняття 10 балів (5 за рівень теоретичної підготовки і 5 балів за виконання практичного завдання). Можлива підготовка доповіді або презентації з питань, що виносяться на самостійне опрацювання — 5 балів.

Вимоги викладача

При роботі враховуються бали, що набрані протягом роботи на практичних заняттях, написанні самостійних робіт, виконанні практичних робіт, підготовці питань, що винесені на самостійне опрацювання.

При цьому обов'язково враховується:

- відвідування занять студентом та активність під час аудиторної роботи;
- вчасність виконання та захисту практичних робіт;
- недопустимість користування мобільним телефоном, планшетом та іншими мобільними пристроями під час перевірки теоретичних знань;
- недопустимість списування.

При **поточному** контролі оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні питань; результати виконання і захисту практичних робіт, експрес-контролю у формі тестів тощо.

- *Критеріями оцінки є:*
- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, цілісність, системність відповіді, культура мови;
- самостійність суджень студента і творчість мислення, його теоретичний рівень;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні узагальнення, уміння робити порівняльний аналіз;
- виконання письмових завдань:
- логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальний бал за виступ з питань певної теми курсу на практичному занятті (або письмова робота) – **4 бали**.

Критерії оцінювання усної відповіді:

3,5 – 4 б - студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить посилання на потрібну літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під час розкриття питання. Студент робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує.

2,5-3 б - студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей.

1,5-2 б - студент засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок.

0,5-1 б - студент невпевнено переказує матеріал, не завжди вправно ілюструючи його. Під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок.

Критерії оцінювання виконання практичних завдань:

3 бали - При виконанні практичних завдань студент продемонстрував високий рівень оволодіння уміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. До кожного завдання наявні висновки та узагальнення. Студент застосував творчий підхід до виконання завдань. Картографічні

матеріали оформлені правильно, виконані якісно та охайно. У практичній роботі відсутні орфографічні, граматичні, стилістичні чи мовленнєві помилки.

2 бали - При виконанні практичних завдань студент продемонстрував уміння аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Наявні висновки до кожного завдання, але у деяких висновках недостатня доказова база. Картографічні матеріали оформлені правильно, виконані якісно та охайно. У практичній роботі присутні окремі стилістичні помилки.

1 бал – у практичному завданні відсутні висновки до окремих завдань або більшість висновків помилкові. Картографічні матеріали оформлені з помилками, виконані не якісно та неохайно. У роботі наявні грубі фактичні, теоретичні та стилістичні помилки.

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

Максимальна кількість балів за всі завдання для самостійної роботи – **20 балів**.

20 б. ставиться у випадку, коли студент повністю і якісно виконав всі завдання для самостійної роботи. Демонструє досконале знання та розуміння теоретичного матеріалу тем, що виносяться на самостійне опрацювання. Вільно оперує різноманітними класифікаціями, підходами тощо. Наявні посилання на декілька джерел інформації. Відповідь на поставлені запитання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями, прикладами, висновками. Виклад матеріалу має логічний, доказовий і послідовний характер. Студент володіє вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Аналізує різні підходи до трактування тієї чи іншої проблеми. Вільно висловлює свою позицію з проблемних питань та аргументує її. Демонструє творчий підхід до виконання завдань. Володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці не тільки в знайомих, але й в нових ситуаціях. Володіє високою грамотністю викладу матеріалу, культурою мовлення. У відповіді відсутні орфографічні, граматичні, стилістичні чи мовленнєві помилки.

15 б. ставиться, коли студент виконав всі завдання для самостійної роботи, при цьому 2/3 завдань виконано якісно. Відповідь майже повна, має усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. Виклад матеріалу структурований, логічний, але дещо порушена послідовність викладу. Студент володіє вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Але у відповіді недостатня доказова база, мало прикладів, нечітко прослідковується зв'язок теорії з практикою. При відповіді на проблемні питання студент висловлює свою позицію, але недостатньо її аргументує. Вільно оперує знаннями, застосовує їх в знайомій та новій ситуації. Присутні окремі стилістичні помилки.

10 б. ставиться, коли студент якісно виконав 1/2 завдань. Демонструє вкрай поверхові знання з тем, винесених на самостійне опрацювання і неспроможний відтворити інформацію в повному обсязі. Оперує лише окремими фразами. Студент відтворює лише окремі фрагменти матеріалу, називає розрізнені факти. Відповідь занадто лаконічна та має вигляд окремих висловлювань, не пов'язаних між собою. Студент не володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці, не наводить приклади тощо. У відповіді наявні грубі фактичні, теоретичні та стилістичні помилки.

5 б. ставиться, коли студент виконав лише 1/3 завдань та демонструє має вкрай поверхові знання з тем, винесених на самостійне опрацювання і неспроможний відтворити інформацію в повному обсязі. Оперує лише окремими фразами. Студент відтворює лише окремі фрагменти матеріалу, називає розрізнені факти. Відповідь занадто лаконічна та має вигляд окремих висловлювань, не пов'язаних між собою. Студент не володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці, не наводить приклади тощо. У відповіді наявні грубі фактичні, теоретичні та стилістичні помилки.

2 б. ставиться, коли студент виконав лише 1/4 завдань та демонструє має вкрай поверхові знання з тем, винесених на самостійне опрацювання і неспроможний відтворити інформацію в повному обсязі. Оперує лише окремими фразами. Відповідь занадто лаконічна та має вигляд окремих висловлювань, не пов'язаних між собою. Студент не наводить приклади тощо. У відповіді наявні грубі фактичні, теоретичні та стилістичні помилки.

Крім того студенти мають змогу отримати **1 б.** за доповнення.

Критерії оцінювання виконання завдань підсумкової контрольної роботи

4 бали ставиться у випадку, коли студент у відповіді на питання продемонстрував досконале знання та розуміння понятійно-термінологічного апарату РЕСГ та теоретичного матеріалу з тієї чи іншої теми; вільне оперування різноманітними класифікаціями, підходами тощо. Відповідь на поставлене запитання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями, прикладами, висновками. Виклад матеріалу має логічний, доказовий і послідовний характер. Студент володіє вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Вільно висловлює свою позицію з

проблемних питань та аргументує її. Демонструє творчий підхід до виконання завдань, глибоке розуміння причинно-наслідкових зв'язків та суспільно-географічних закономірностей. Володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці не тільки в знайомих, але й в нових ситуаціях. Володіє високою грамотністю викладу матеріалу. У відповіді відсутні орфографічні, граматичні чи стилістичні помилки.

3 бали ставиться, коли відповідь на питання правильна і майже повна, судження студента з питання мають усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. У відповіді висвітлюється зміст окремих класифікацій, підходів тощо. Виклад матеріалу структурований, логічний, але дещо порушена послідовність викладу. Студент володіє вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Студент висвітлює причинно-наслідкові зв'язки та суспільно-географічні закономірності, але у відповіді недостатня доказова база, мало прикладів, нечітко прослідковується зв'язок теорії з практикою. При відповіді на проблемні питання студент висловлює свою позицію, але недостатньо її аргументує. Матеріал викладено правильною мовою, без орфографічних та граматичних помилок, але присутні окремі стилістичні помилки.

2 бали ставиться, коли відповідь на запитання неповна, частково помилкова та фрагментарна. Студент не має системних знань з даного питання, не повною мірою володіє понятійно-термінологічним апаратом РЕСГ. Студент висвітлює лише один підхід до тієї чи іншої проблематики, висвітлює окрему класифікацію тощо. Виклад матеріалу не структурований, часто порушується послідовність та логіка викладу. Студент лише називає приклади причинно-наслідкових зв'язків та суспільно-географічних закономірностей, але не розкриває їх суть. У відповіді відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. Відповідь позбавлена творчого підходу і має формальний характер. Студент використовує знання в знайомій ситуації, але не може застосувати їх в новій ситуації. У відповіді наявні окремі граматичні, фактичні чи стилістичні помилки.

1 бал ставиться, коли у відповіді на питання студент демонструє вкрай поверхові знання з теми. Відповідь неповна та частково помилкова. Студент оперує лише окремими фразами. Понятійно-термінологічний апарат РЕСГ несформований. Студент відтворює лише окремі фрагменти матеріалу, називає розрізнені факти, часто помилкові. Відповідь занадто лаконічна та має вигляд окремих висловлювань, не пов'язаних між собою. Відсутні згадування про причинно-наслідкові зв'язки та суспільно-географічні закономірності. Студент не володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці, не наводить приклади тощо. У відповіді наявні грубі фактичні, теоретичні, стилістичні або граматичні помилки.

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі – роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, а також були учасниками олімпіад, конкурсів, тощо можуть присуджуватися додаткові бали. Студент **не допускається** до складання іспиту, якщо кількість балів, одержаних за змістові модулі (поточний контроль) впродовж семестру разом з максимально можливою кількістю балів, набраних на іспиті (заліку), в сумі не перевищуватиме **59** балів, а також якщо студент немає жодної оцінки з поточного контролю.

Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу чи змісту практичних завдань протягом робочого часу під час консультацій.

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота											Контрольн і роботи	Пі дс ум ко ви й те ст (е кз ам ен)	Сума
6 семестр													
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11		40	100
						25				25	10		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно	не зараховано

8. Підсумковий контроль

Після завершення 5 семестру студенти складають екзамен з даної дисципліни, за вище зазначеною програмою. В білеті передбачено: 1 – теоретичне запитання, 2 – питання аналітичного чи практичного змісту, 3 – політична карта світу.